

1580964

UCRAINICA MEDIAEVALIA

Vol. 5

2023

ЗМІСТ

Історія і методологія медієвістики

Вадим Чепіженко, Ще раз про “тиранію одного конструкту”: історіо-
графічні дискусії навколо поняття “феодалізм” 7

Мар'яна Долинська, Онтологія міського простору як методологія
дослідження історичної урбаноніміки та історичної топографії 27

Олена Вдовина, Іван Огієнко та середньовічні українські студії
в Північній Америці: його діяльність у Вінніпезі. 34

У статті досліджено середньовічні українські студії Івана Огієнка (Митрополита Іларіона) протягом останнього періоду його життя у Вінніпезі в Канаді. Ретельно висвітлені різноманітні відгалуження середньовічних славістичних студій, які розглядав Огієнко, його підходи, принципи та вплив, здійснений у цій сфері. Аналізуються архівні матеріали, особливо його активне листування, відповідні опубліковані праці та дослідження інших авторів для встановлення масштабу й важливості його впливу в цій рідкісній дослідницькій ділянці в Північній Америці. З цією метою виокремлено три головні іпостасі Митрополита Іларіона: науковця й видавця, викладача та бібліофіла. Авторка обстоює точку зору про те, що наукова діяльність Огієнка була значним внеском у середньовічні славістичні студії в Новому світі, який не обмежується публікаціями та показує, що Митрополит не тільки продовжував працю над середньовічними українськими студіями, але й справив помітний вплив на інших фахівців у цій сфері та сприяв формуванню своєрідного “кола славістів-дослідників Середньовіччя” у Вінніпезі.

Ключові слова: Іван Огієнко, середньовічні українські студії, рукописи, Вінніпег.

Сергій Лиман, Швеція у довестфальську добу міжнародних відносин:
досвід досліджень учених України у XIX – на початку XX ст. 53

Ігор Ліхтей, Історія Чехії доби раннього та класичного середньовіччя
в науковій спадщині Вацлава Новотного (1869–1932)..... 65

Катерина Мальшина, Доля старослов'янської книги та її роль
у розвитку славістики у II пол. XIX ст. 85

Юрій Завгородній, *Олег Власов*, Хортиця: острів святого Григорія
чи святого Георгія? До історії однієї помилки 101

Дмитро Гордієнко, Етногенез “східних слов'ян” у концепціях Олексія
Шахматова 115

Джерелознавство. Публікація джерел

<i>Олексій Кураєв</i> , Королівські наплічники доби Фрідріха Барбаросси з музею Лувра та Німецького музею у Нюрнберзі: подолання проблем атрибуції	134
<i>Юрій Пелешенко</i> , “Слово про спочилих” Григорія Цамблака	147
<i>Олександр Джанов</i> , Нове та старе у вивченні пам’яток монументальної епіграфіки Північного Причорномор’я доби пізнього Середньовіччя ..	166

Дослідження

<i>Дарія Сироїд</i> , Блаженства у Мучеництві святої Теклі, або декілька міркувань про аскетизм у давньокиївській літературі	263
<i>Ірина Савків</i> , Становлення нормативної монастирської бази: східний і західний досвід	272
<i>Надія Верещагіна</i> , Моравська місія святих Кирила й Мефодія крізь призму слов’янської культурно-релігійної моделі: новий погляд на проблему	287
<i>Людмила Петрушко</i> , Візія радості в середньовічному тексті	292
<i>Вячеслав Корнієнко</i> , Особливості кріплення панікадил у головному вівтарі середньовічних київських храмів: Софійський собор та Кирилівська церква	309
<i>Надія Нікітенко</i> , Усипальня Ярослава Мудрого в Софії Київській. Новий ракурс бачення	334
<i>Ігор Нетудихаткін</i> , Любов Стромилук, Текстова семантика храмової ікони Софії Київської	364

Пам’ятки української медієвістики

<i>Михайло Грушевський</i> , Нестор і літопись	382
<i>Володимир Перетц</i> , Відомості про античний світ у Київській Русі XI–XIV ст. / пер. з моск. Д. Гордієнка	388
<i>Олексій Шахматов</i> , Літописець Успенського Каменського дівочого монастиря Новозибківського повіту Чернігівської єпархії / пер. з моск. Д. Гордієнка	406

Congratulatio

<i>Сергій Лиман</i> , Наукові дослідження українського історика-медієвіста Олександра Головка	408
---	-----

Рецензії

Дмитро Гордієнко, [Рец. на:] Олег Однороженко, <i>Геральдика Середньовічної Русі (України): у 3 х т., т. I: Генеза руської геральдики. X–XIII ст., Х. (Фоліо), 2023, 718 с.: іл. – (Великий наук. проект).</i>	428
Василь Балушок, [Рец. на:] Олег БУБЕНОК, <i>Адыги в Северном Причерноморье, К. (Наукова думка), 2019, 416 с.</i>	441
Вячеслав Корнієнко, [Рец. на:] Олександр Головка, <i>Русь та Польща в міжнародному житті Європи (X – перша половина XIII ст.), К., 2021, 600 с.</i>	450
Прот. Віталій Ключ, <i>Краса, мудрість і велич Київських князівен, яка поєднує нас із правителями середньовічної Європи. [Рец. на:] Олена ЯСИНЕЦЬКА, Три покоління благовірності: Інгігерда Шведська, Анна Київська, Едігна Баварська (XI – початок XII ст.), Дніпро (Тов. “Типографія «Україна»”), 2021, 152 с.: іл.</i>	454
Дмитро Гордієнко, <i>Настінний літопис Кирилівської церкви. [Рец. на:] В. В. Корнієнко, Графіті Кирилівської церкви (Середина XII – середина XVIII ст.), К., 2021, 520 с.: іл.</i>	459
Дмитро Гордієнко, [Рец. на:] Вячеслав Корнієнко, Світлана Марасіна, <i>Київські графіті X–XVI ст. (з розкопок 1935–2015 рр.): за матеріалами фондової колекції Національного заповідника “Софія Київська”, К. (Горобець), 2023, 132 с.: іл.</i>	464

In memoriam

Олександр Головка, <i>Той, хто народжений був біля моря...</i> : Андрій Олегович Добролюбський (18 квітня 1949 – 28 вересня 2023 рр.)	467
Пам’яті Миколи Крикуна (9 травня 1932 – 26 листопада 2023 рр.)	472
Віталій Михайловський, Професору Миколі Григоровичу Крикуну 90 років	473
Наталія Старченко, Слово пам’яті Миколи Крикуна	488

Відомості про авторів	489
Contents	492